

Dosarul nr. 2ra-1067/20

Prima instanță: (Judecătoria Centru, mun. Chișinău) I. Țurcanu
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) Gr. Zubati, N. Traciuc, V. Pruteanu
Instanța de recurs: (Curtea Supremă de Justiție)
N. Clima, A. Cobăneanu, Sv. Filincova, V. Arhip, V. Doagă

ÎNCHEIERE

09 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Boșcăneanu Rodica,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Boșcăneanu
Dumitru, Boșcăneanu Natalia și Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău
împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011, prin care s-a
respins apelul declarat de Boșcăneanu Rodica și s-a menținut hotărârea Judecătoriai
Centru municipiul Chișinău din 23 septembrie 2010,

c o n s t a ț ă :

La 07 mai 2010, Boșcăneanu Dumitru a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 01 noiembrie 2009 a decedat
bunelul său, Boșcăneanu Nicolae, însă cu puțin timp înainte de deces, ultimul a
primit în casa sa o necunoscută - Macaleț Rodica, care, căuta să închirieze o gazdă și
dacă prețul pentru chirie nu va fi mare, dânsa i-a promis să-l ajute pe bunelul său.

Boșcăneanu Dumitru a relatat că după decesul bunelului a aflat că, la 08 mai
2009, acesta a înregistrat căsătoria cu Macaleț Rodica, ultima având intenția de a
beneficia de dreptul asupra averii bunelului său, sau cel puțin asupra unei părți din
avere, bunelul având o vârstă înaintată (83 de ani).

Totodată, Boșcăneanu Dumitru a specificat că la momentul depunerii cererii de
chemare în judecată, pârâta a depus cerere de acceptare a succesiunii în calitate de
soție a bunelului său, însă realizarea acestui drept este viciat și afectează drepturile
la moștenire a succesorilor defunctului Boșcăneanu Nicolae.

Reclamantul a solicitat declararea nulității căsătoriei încheiate între Boșcăneanu Nicolae și Macaleț Rodica, înregistrată la 08 mai 2009 de către Oficiul Stării Civile Centru, mun. Chișinău, cu nr. 145.

La 19 iulie 2010, Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Geru Nicolae, a depus în interesele Nataliei Boșcăneanu și Boșcăneanu Dumitru cerere de chemare în judecată împotriva Rodicăi Boșcăneanu, intervenient accesoriu Oficiul Stării Civile sectorul Centru, mun. Chișinău cu privire la declararea nulității căsătoriei încheiate între Boșcăneanu Nicolae și Macaleț Rodica.

În motivarea cererii, Procurorul a indicat că în cadrul Procuraturii sectorului Centru, mun. Chișinău a parvenit cererea lui Boșcăneanu Dumitru, prin care a solicitat intervenția organelor procuraturii, prin înaintarea unei cereri de chemare în judecată cu privire la declararea nulității căsătoriei.

Totodată, Procurorul a relatat că potrivit legislației în vigoare la momentul depunerii cererii, persoanele înregistrează căsătorie pentru a întemeia o familie, însă în cazul dat, intenția Rodicăi Macaleț (Boșcăneanu) nu a fost de a întemeia o familie cu Boșcăneanu Nicolae, dar avea scop de a acapara averea acestuia și anume bunul imobil amplasat în mun. Chișinău, str. Anton Crihan 42/1.

Mai mult ca atât, verificând actele prezentate de către soți la Oficiul Stare Civilă Centru, s-a stabilit că acestea corespund legislației în vigoare, fiind prezentate și certificatele privind starea de sănătate a persoanelor ce urma să încheie căsătoria, însă în urma verificării datelor și a fișelor medicale, s-a stabilit că Boșcăneanu Nicolae și Macaleț Rodica, nu au efectuat examenul medical de facto, fapt confirmat prin lipsa în fișa medicală a lui Boșcăneanu Nicolae a rezultatelor și analizele efectuate, iar date că Macaleț Rodica a efectuat examenul medical, nu există.

Prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2010, acțiunea înaintată de către Boșcăneanu Dumitru s-a admis integral.

S-a declarat nulă căsătoria încheiată între Boșcăneanu Nicolae și Macaleț (Boșcăneanu) Rodica, înregistrată la 08 august 2003, de către Oficiul Stare Civilă Centru, mun. Chișinău cu nr. 145.

S-a încasat de la Boșcăneanu Rodica în beneficiul lui Boșcăneanu Dumitru suma de 100 lei cu titlu de taxă de stat (f.d. 156-159, Vol. I).

La 28 septembrie 2010, Boșcăneanu Rodica a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2010, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond (f.d. 162 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011, s-a respins cererea de apel depusă de Boșcăneanu Rodica și s-a menținut hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2010 (f.d. 184-188 Vol. I).

La 28 iulie 2011, Boșcăneanu Rodica, reprezentată de avocatul Topală Igor, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 decembrie 2011, s-a admis recursul declarat de Boșcăneanu Rodica, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Boșcăneanu Dumitru (f.d. 208-213 Vol. I).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2011, s-a corectat din oficiu eroarea strecurată în dispozitivul deciziei din 14 decembrie 2011, prin indicarea în dispozitiv că: ”S-a admis recursul declarat de Boșcăneanu Rodica, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011 și hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2010 și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Boșcăneanu Dumitru”.

La 28 februarie 2020, Boșcăneanu Dumitru, în temeiul art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 decembrie 2011, solicitând admiterea cererii, casarea deciziei instanței de recurs și a încheierii din 19 decembrie 2011 cu rejudecarea cererii de recurs depusă de Boșcăneanu Rodica împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2020, s-a admis cererea de revizuire depusă de Boșcăneanu Dumitru.

S-a casat decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011, cu reținerea cauzei pentru examinarea cererii de recurs depusă de Boșcăneanu Rodica împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 iulie 2020, a fost considerat admisibil recursul declarat de Boșcăneanu Rodica și numit pentru a fi examinat în fond.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura de recurs din considerentele ce urmează.

La caz, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la 19 aprilie 2011 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău (f.d. 184-188 Vol. I).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii cererii de recurs), recursul se declară în termen de 2 luni de la data pronunțării deciziei, iar în cazul redactării acesteia – de la data înștiințării scrise a părților despre semnarea hotărârii redactate. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018 (în vigoare de la 01 iunie 2018), au fost introduse unele modificări și completări în Codul de procedură civilă.

Astfel prin legea menționată, în Codul de procedură civilă a fost introdus art. 445¹, care prevede că instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 3 alin. (2) din Codul de procedură civilă, de la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Colegiul precizează că modificările normelor de procedură civilă se aplică din data intrării în vigoare a legii noi, care nu prevede ultra activitatea vechilor prevederi.

Reieșind din normele citate supra, instanța de recurs reiterează că recursul declarat de Boșcăneanu Rodica la 28 iulie 2011, urmează a fi examinat conform normelor prevăzute de Codul de procedură civilă în redacția Legii nr. 17 din 05 aprilie 2018 (în vigoare de la 01 iunie 2018).

Astfel după cum rezultă din materialele cauzei, la pronunțarea dispozitivului deciziei instanței de apel din 19 aprilie 2011, Boșcăneanu Rodica a fost reprezentată prin procură de Bîtca Irina (f.d. 180-183 Vol. I).

La data de 05 mai 2011, în adresa părților a fost expediată decizia Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011 (f.d. 189 Vol. I).

Deci, dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 19 aprilie 2011, însă Boșcăneanu Rodica a declarat recurs la data de 28 iulie 2011, respectiv cu încălcarea art. 434 din Codul de procedură civilă (în vigoare la momentul depunerii cererii de recurs).

Prin urmare, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că recurenta, la depunerea recursului a încălcat termenul de 2 luni stabilit de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Totodată la caz, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la 10 decembrie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Grăjdianu și alții contra Moldovei, a constatat în cererea Boșcăneanu (nr. 45822/12), că reclamantul a obținut, în prima instanță și în instanța de apel hotărâri în favoarea sa, care în lipsa unor contestații formulate de părțile adverse în termenele legale, hotărârile au devenit irevocabile.

La fel, Curtea a stabilit că în afara termenelor legale, partea adversă a depus contestație, care a fost admisă de instanța internă, iar în cadrul examinării cauzei, hotărârile pronunțate în favoarea reclamantului au fost anulate.

Prin urmare, Curtea a considerat că există o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

Drept urmare la caz, se va reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat, că ține de obligația părților de a întreprinde măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termen hotărârea judecătorească (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că dreptul la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care exprimă preeminența dreptului, unul din elementele fundamentale ale căreia este principiul securității raporturilor juridice care stabilește, între altele, că soluția definitivă a instanței de judecată nu trebuie pusă în discuție. Or, admiterea unui recurs tardiv, ar încălca principiul securității raporturilor juridice, în situația în care marja de apreciere a termenului de depunere a unui recurs nu este nelimitată. Astfel, prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurenta Boșcăneanu Rodica a depus cererea de recurs cu omiterea termenului de declarare a recursului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, sub sancțiunea articolului 445¹ din Codul de procedură civilă, procedura de recurs urmează a fi încetată, pe motivul existenței temeiului prevăzut la articolul 433 lit. b) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 445¹ din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se încetează procedura de recurs, intentată în baza recursului declarat de către Boșcăneanu Rodica împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2011, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Boșcăneanu Dumitru, Boșcăneanu Natalia și Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Maria Ghervas